

Arendal Havn KF

Møteinnkalling

Havnestyret Arendal Havn KF

Dato: 10.01.2018
Tid: 17:00
Sted: Eydehavn

Medlemmene innkalles med dette til møtet. Varamedlemmer innkalles etter nærmere beskjed.

Eventuelle forfall bes snarest meldt til Politisk sekretariat på e-post: post@arendalhavn.no
eller telefon +47 97527000

Saksliste

Side

Godkjenning av innkalling

Godkjenning av sakskart

Politiske saker

[18/1](#) Endringer møte datoer våren 2018 5

Meldingssaker

Referatsaker

Orienteringssaker

[1/18](#) HMS - status 2017 9

[2/18](#) Økonomi 2017 foreløpig oversikt drift. 11

[3/18](#) Havnerelaterte saker til behandling i Bystyret neste møte: 25 jan 2018. 13

[4/18](#) Havnerelaterte saker til behandling i Bystyret neste møte: 25 jan 2018. 16

[5/18](#) Oppgradering offentlige brygger Tromøy slutføring. 19

[6/18](#) Gjennomgang prosjekt Arendal Spirit - ankomst rigg. 21

[7/18](#) Deltagelse på Seatrade Global cruise messe ft.Lauderdale. 24

Delegerte saker

Eydehavn, den 05.01.2018

*Jarl Steinar Odinsen
Leder i utvalg*

Godkjenning av innkalling

Godkjenning av sakskart

Politiske saker

18/1 Endringer møte datoer våren 2018

Arkivsak-dok.	17/627-241
Saksbehandler	Rune Hvass

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Havnestyret Arendal Havn KF	10.01.2018	18/1

Havnefogdens forslag til vedtak

Havnestyret vedtar følgende endringer i møtedato:

- Møte 7 mars 2018 – flyttes til 28 februar 2018
 - Møte 11 april 2018 – flyttes til 4 april
-

Vedlegg

Sammendrag

Bakgrunn (Fakta)

Vurderinger

Kommuneplanens føringer

Vurdering av klimakonsekvenser

Driftsmessige konsekvenser

Alternative løsninger

Konklusjon

Meldingssaker

Referatsaker

Orienteringssaker

1/18 HMS - status 2017

Arkivsak-dok.	17/627-242
Saksbehandler	Rune Hvass

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Havnestyret Arendal Havn KF	10.01.2018	1/18

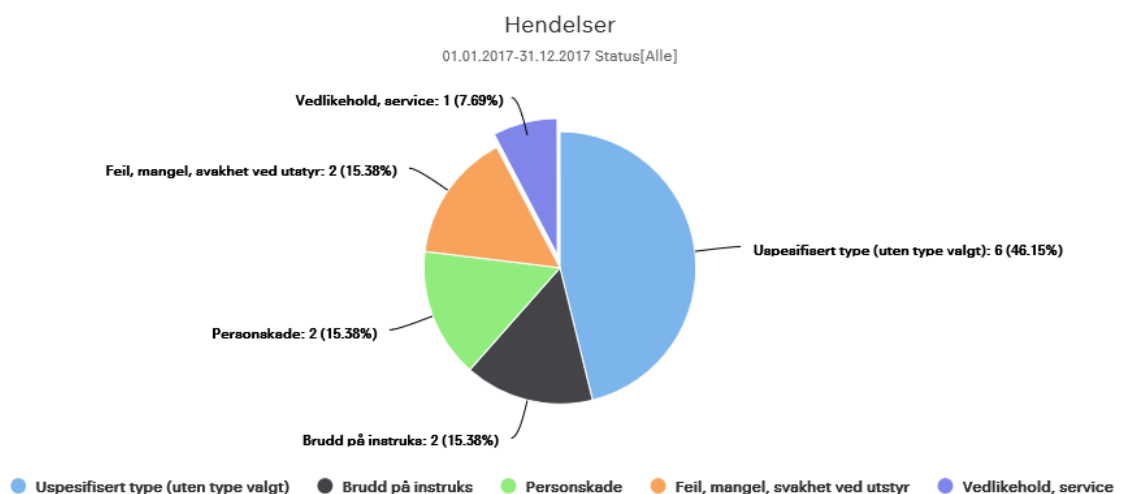
Havnefogdens forslag til vedtak
Havnestyret tar gjennomgangen til etterretning.

Vedlegg

Sammendrag

2 gjelder personskade: slipp, trips and fall. Ikke sykeavbrudd, ikke varig men.
2 er brudd på instruks uten skade
6 hendelser gjelder mindre brudd på ISPS regelverket.
1 gjelder svakhet ved utstyr

Følgende hendelser/avvik rapportert 2017

Bakgrunn (Fakta)

Viktige og reelle hendelser relatert til HMS 2017 gjennomgås med styret.

Det er i 2017 registrert 13 uønskede hendelser i Arendal havn – relatert til egne ansatte, eget utstyr eller egne prosedyrer.

NB! Annet: Klage på støy (1), andre selskaper (1) inngår ikke i statistikkgrunnlaget.

Vurderinger

Konsekvens av rapporterte hendelser er små. Skade potensialet kan allikevel være stort, ved fall og klemskader. Forsiktighet og aktsomhet i utførelsen av arbeidet understrekes, også det personlige ansvar.

HMS statistikk for 2017 er god, men risikoen (sannsynlighet x konsekvens) for skader vil alltid være tilstede ved typiske havneoperasjoner, f.eks ved bruk av tungt utstyr, mange aktører fra andre selskaper, lange vakter og nattarbeid. Alt arbeid er sjønært og inneholder derfor en tileggs risiko for å falle i vannet.

Kommuneplanens føringer

Vurdering av klimakonsekvenser

Driftsmessige konsekvenser

Ingen alvorlige personskader. 1 alvorlig driftsmessig teknisk avbrudd fra hendelser i 2017. Det er spesielt gledelig at det ikke har vært hendelser med konsekvenser i Gjestehavnen/Badeanlegget.

Alternative løsninger

Konklusjon

God HMS statistikk, men aktivitetene inneholder en risiko.

2/18 Økonomi 2017 foreløpig oversikt drift.

Arkivsak-dok.	17/627-243
Saksbehandler	Rune Hvass

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Havnestyret Arendal Havn KF	10.01.2018	2/18

Havnefogdens forslag til vedtak

Regnskapsføringer 2017 er ikke slutført. Tallene er usikre og foreløpige.
Havnestyret tar orienteringen til etterretning.

Vedlegg

Sammendrag

Samlet netto inntekt i 2017 ser ut til å øke noe (ca 8- 10% fra 2016) opp mot 30 mill kr.
Den ordinære havnedriften står for økningen.
Småbåthavnene forventer et svakt og dårlig resultat der både lavere inntekter (mye ledige plasser) og ekstraordinære økte utgifter til bla rettsak bidrar.
Revisor har pekt på at ekstraordinære inntekter fra salg av småbåt rettigheter i Barbu ikke skal inntektsføres som ordinær inntekt. Inntektene herfra er derfor ført som inntekter i investeringsregnskapet – til fratrekk av havnens gjeld
Gjestehavn går mot et forventet underskudd pga sikring og vernerunder før sesong.
Det er for tidlig å si noe om det samlede økonomiske resultat.

Bakgrunn (Fakta)

Regnskapsføringer for 2017 avsluttes ca 20 feb 2018.
Frist for å avlegge endelig regnskap/ årsrapport 2017 er 10 mars 2018.
Havnestyret behandler saken i sitt møte den (NB! Ny dato foreslått 28 feb).

Vurderinger

Bystyrets pålegg om å opparbeide fond i havnekassen- for tidlig å konkludere – kan vise seg vanskelig.

Kommuneplanens føringer

Vurdering av klimakonsekvenser

Driftsmessige konsekvenser

Alternative løsninger

Konklusjon

3/18 Havnerelaterte saker til behandling i Bystyret neste møte: 25 jan 2018.

Arkivsak-dok.	17/627-244
Saksbehandler	Rune Hvass

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Havnestyret Arendal Havn KF		
1 Havnestyret Arendal Havn KF	10.01.2018	3/18

Havnefogdens forslag til vedtak
Ingen forslag

Vedlegg

Sammendrag

Havnestyret gjorde vedtak i saken i sitt møte den 6 des 2017, og oversendte saken til bystyret for endelig behandling og vedtak.

Til Bystyrets behandling har rådmannen gitt følgende uttalelse:

Følgende kommentar bes sendt bystyret sammen med saken om nye vedtekter for havn:

Rådmannen vil påpeke at forholdet mellom bystyret og havnestyret vil påvirkes av hva som skjer med "havnekapital" - begrepet framover. Det forventes en avklaring fra nasjonale myndigheter knyttet til dette

i løpet av våren 2018.

Rådmannen vil signalisere at i tilknytning til tertialrapport 1 2018 vil det trolig ligge tilrette for å avklare endelig konsekvenser av avklaring omkring havnekapital - begrepet.

Hvis begrepet "havnekapital" forsvinner, vil forholdet mellom bystyret og havneforetaket bli vesentlig likere forholdet mellom bystyret og eiendomsforetaket enn om "havnekapital" fortsatt blir et begrep.

Arendal 4/1-2018

Harald Danielsen

Bakgrunn (Fakta)

Uttalelser fra Rådmannen til foretaksstyrene følger av Kommunelovens § 72 -2 avsnitt :

« Før styret treffer vedtak i sak som skal behandles av kommunestyret eller fylkestinget, skal administrasjonssjefen være gitt anledning til å uttale seg om saken. Administrasjonssjefens uttalelse skal legges frem for styret ved dets behandling av saken».

Følgende saker er fremmet av havnestyret eller vedrører havnedriften og skal behandles av Bystyret i møtet 25 jan 18.

1. Sak vedr Vedtekter Arendal Havn KF.

Vurderinger

Bestemmelsene om havnekapital er nedfelt i lov om havner og farvann § 47 og § 48. Regjeringen har nedsatt et bredt sammensatt havnelovutvalg, som forventes å avlegge rapport våren 2018, med eventuelle forslag til endringer.

Lovens bestemmelser settes ikke til side ved avleggelse av rapport fra et regjeringsoppnevnt utvalg.

Hvorvidt og på hvilken måte havnekapitalen vil bli omtalt i rapporten er det ingen gitt å vite. Utvalgets konklusjon må avvantes og kan ikke forskutteres. Det er vanskelig å se at nødvendige avklaringer kan finne sted innen 1 tertial 2018, slik rådmannen legger til grunn i sin uttalelse.

Havnestyret peker på at havneforetaket driver kommersiell næringsaktivitet med eksterne kunder, (i motsetning til eiendomsforetaket som har kommunen som sin viktigste og langt på vei eneste kunde).

Kommuneplanens føringer

Vurdering av klimakonsekvenser

Driftsmessige konsekvenser

Alternative løsninger

Konklusjon

Rådmannens uttalelse er basert på forventninger til en rapport som ikke er avlagt. Rapporten setter ikke til side gjeldene lovbestemmelser. Uttalelsen speiler ikke de reelle forskjellene i oppgaver, drift og organisering for kommunens to foretak.

Havnestyrets vurdering er at Rådmannens uttalelse ikke påvirker kommunal drift eller planer, og dermed ikke gir grunnlag for noen endringer i Havnestyret vedtak eller innstilling til Bystyret.

4/18 Havnerelaterte saker til behandling i Bystyret neste møte: 25 jan 2018.

Arkivsak-dok.	17/627-245
Saksbehandler	Rune Hvass

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Havnestyret Arendal Havn KF	10.01.2018	4/18

Havnefogdens forslag til vedtak
Ingen forslag – til informasjon.

Vedlegg

Sammendrag

Bakgrunn (Fakta)

Kommunelovens § 72- 2 avsnitt:

Uttalelser fra Rådmannen til foretaksstyrene følger av Kommunelovens § 72 -2 avsnitt :

« Før styret treffer vedtak i sak som skal behandles av kommunestyret eller fylkestinget, skal administrasjonssjefen være gitt anledning til å uttale seg om saken.

Administrasjonssjefens uttalelse skal legges frem for styret ved dets behandling av saken».

Rådmannens notat

Styret i Arendal Havnevesen KF behandlet i møte den 6/12-17 sak 17/50. Følgende ble vedtatt:

«Arendal havnestyre anser Redningsselskapet for en viktig sikkerhetsmessig aktør og ressurs

i Arendal, og vil legge til rette for redningsskøyta og mannskapsrom over dagens fiskemottak i Barbu i tråd med vedlagte tegninger. Havnestyret anmoder Bystyret om å godkjenne låneopptak til oppføring av slikt anlegg med inntil kr 2 800 000. Lånet betjenes gjennom kontraktsfestet leie i en 10-årig kontrakt med NSSR».

Havnas inntekter skal dekke alle utgifter knyttet til havneaktiviteten. Finansiering av nye investeringer med lån medfører økte rente- og avdragskostnader som forutsettes dekket av

leie

i en 10-årig kontrakt med NSSR. Redningsselskapet er en viktig samfunnsaktør innen livredning og havari til sjøs. Det er ønskelig å beholde dem i tilknytning til byen. Redningsselskapets tilstedeværelse bidrar også til å øke sikkerheten for kommunens båtturister sommerstid.

Det er viktig å vurdere risiko for konkurs før enhver inngåelse av leiekontrakt. Risiko for konkurs vurderes i dette tilfellet som lav.

Låneopptak vedr. Arendal Havnevesen KF holdes utenfor handlingsregel knyttet til lånegjelden som begrenser nye låneopptak. I henhold til vedtatt budsjett for 2017 belastes havna rente i hht Kommunalbankens flytende p.t. rente. Vanligvis nyttes 30 års nedbetalingstid på investeringer i bygninger, men rådmannen legger til grunn en kortere nedbetaling som er i samsvar med leiekontraktens lengde på 10 år. Økte kostnader til renter og avdrag vil for 2018 utgjøre 319.900 kroner. Tabellen under viser kostander i 10-årsperioden basert på pt. rente i hht. KBN sine prognoser.

Lån 1		2 800 000	2 520 000	2 240 000	1 960 000	1 680 000	1 400 000	1 120 000	840 000	560 000	280 000
P.t.		1,50 %	1,75 %	2,15 %	2,40 %	2,55 %	2,75 %	2,85 %	2,95 %	3,00 %	3,05 %
	Sum	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Avdrag	2 800 000	280 000	280 000	280 000	280 000	280 000	280 000	280 000	280 000	280 000	280 000
Renter	942 158	39 900	41 650	45 150	43 680	39 270	34 650	27 930	20 650	12 600	8 303

Rådmannen anbefaler bystyret å vedta låneopptak på 2,8 mill. kroner til Arendal Havnevesen KF for tilrettelegging for redningsskøyta og mannskapsrom over dagens fiskemottak i Barbu. Arendal Havnevesen KF må i tillegg justere sitt driftsbudsjett for økte kostnader til renter og avdrag, samt leieinntekter ved 1. tertialrapport til bystyret.

Arendal 2/1 2018

Harald Danielsen
Rådmann

Vurderinger

Rådmannens uttalelse er i hovedsak overenstemmelse med Havnestyrets innstilling til Bystyret. Rådmannen er derfor enig i formålet, investeringen og at ansvaret ligger hos Havnestyret

Rådmannen beskriver i sin uttalelse vilkår for bla betaling og noen forutsetninger. Dette er Havnestyret ansvar – ikke Rådmannens. (ref kommunelov § 72 -2 ledd)
Havnestyrets fremmer saken til Bystyret nå for å sikre tilslutning til formålet, finansieringen og investeringen, før endelig sluttforhandling med leietaker.
Premisser og forutsetninger fra Rådmannens uttalelse i saken speiler derfor ikke endelig kontrakt som fortsatt gjenstår og vil slutføres i regi av havnestyret. (lengde, lokalenes størrelse, overtagelse mm). Ansvar ligger hos havnestyret.

På generelt grunnlag bør en unngå å legge føringer eller premisser i uttalelser der annen part står ansvarlig. Det er havnestyret som innstiller og er ansvarlig overfor Bystyret i saken.

Rådmannens uttalelse inneholder en vurdering av konkurs for leietaker. Det er en viktig vurdering, som også havnestyret har gjort. Havnestyret og rådmann har kommet til samme konklusjon: faren for konkurs er liten. Denne del av uttalelsen styrker saksfremlegget, tross for at det ikke er nærmere beskrevet fra noen av partene, men krever ingen ending i vedtak eller innstilling til Bystyret.

Kommuneplanens føringer

Vurdering av klimakonsekvenser

Driftsmessige konsekvenser

Alternative løsninger

Konklusjon

Rådmannens uttalelse er i overensstemmelse med Havnestyrets. Premissene i uttalelsen fra Rådmann kan ikke gjøres avgjørende eller bindende av Bystyret, da dette vil kunne være til hinder for slutføring av endelig kontrakt mellom partene.

5/18 Oppgradering offentlige brygger Tromøy slutføring.

Arkivsak-dok.	17/627-246
Saksbehandler	Rune Hvass

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Havnestyret Arendal Havn KF	10.01.2018	5/18

Havnefogdens forslag til vedtak

Havnestyret viser til den betydelige oppgraderingen av offentlige brygger som er gjennomført på Tromøy i 2016 og 2017 ved bruk av tiltaksmidler.

Tromøy er nå svært godt opprustet med oppgraderte anlegg for fergeanløp, av/påstigning og generell adgang til sjø for bading/fiske/rekreasjon på de offentlige bryggene på Revesand, Timber, Torjusholmen, Hastensund og Dybdalstranda.

Vedlegg

IMG_0370
IMG_1526
IMG_1527
IMG_1528
IMG_2249
IMG_2250
IMG_2251

Bilder fra opprustede brygger Revesand, Torjusholmen, Timber, Hastensund og Dybdalsstrand.

Sammendrag

Bakgrunn (Fakta)

Bystyret har bestemt (2010) at gamle dampskipsbrygger skal være et ansvar for Arendal havn KF. Det er ikke et inntekts potensiale fra disse bryggene, men de anses for viktig offentlig infrastruktur som gjør det mulig for folk flest å komme ned til sjøen for bading, fiske, av/påstigning til båt og sporadiske fergeanløp.

I 2016 og 2017 er Arendal havn tildelt statlige tiltaksmidler mot arbeidsløshet. Anlegg på Tromøy har vært i en svært dårlig forfatning og er derfor blitt prioritert.

Offentlige brygger på Tromøy som er et ansvar for havn, fremstår nå i sikker og god forfatning.

Følgende brygger er oppgradert:

1. Revesand: Nye pilarer, nytt dekke.
2. Torjusholmen: Nye fundament, ny gangbane, ny anløpsbrygge, badestige
3. Timber: Nye dragere, nytt dekke, ny badestige
4. Dybdalstrand: Oppgradert småbåtslipp
5. Hastensund: Oppgradert og sikret bryggefront. Nye sikring for biler. Oppgradert slipp for småbåter.

Vurderinger

Kommuneplanens føringer

Vurdering av klimakonsekvenser

Driftsmessige konsekvenser

Alternative løsninger

Konklusjon

6/18 Gjennomgang prosjekt Arendal Spirit - ankomst rigg.

Arkivsak-dok. 17/627-247
Saksbehandler Rune Hvass

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Havnestyret Arendal Havn KF	10.01.2018	6/18

Havnefogdens forslag til vedtak

Havnestyret tar gjennomgangen og informasjonen til etterretning.

Vedlegg

Sammendrag

ØKONOMI:

Tilbudet bestod i et **fast avtalt beløp (lump sum)** ved riggens ankomst og enn fast **avtalt dagrate** for diverse tjenester i perioden riggen ligger i havn. Havnen må ta risikoen for egne investeringer, (lump sum og dagrate) som samlet må betjene havnens investeringer og kostander.

Bystyret aksepterte overføring av investeringsmidler fra lagerhall til kundeprosjekt høsten 2017. Investeringsrammen for havn er ikke økt.

Forventet samlet investering havn: adkomst osv)	3, 9 mill kr (ankere, innfesting, landstrøm,
Krav til dekning v/ ankomst (lump sum):	1,5 mill kr
Rest (Havn):	2,4 mill kr
Andre kostnader for riggeier: mm) (anslått ex havn)	5,5 mill kr (pre-tention, utlegg, mooring analyse,

Tilbudt dagrate (ex landstrøm) 6800kr – antall dager til nedbetalt investering: ca 360 dager.
(Investeringene har varig verdi for senere prosjekter etter avgang rigg).

Tilleggstjenester bestilt av rigg eier etter ankomst: 1,3 mill kr
(x-tra strømforsyning/adgangskontroll/vann/gråvann).

Avtalt økning lump sum kompensasjon for bestilte tilleggstjenester: 253 000
(tillegg lump sum 253 000 + økning dagrate med 1100kr).

Nytt tilbud dagrate (ex landstrøm)7900kr – antall dager til nedbetalt investering: ca 430 dager.

Landstrøm: Havn stiller krav til landstrøm. Rigger forbruker ca 8 tonn MDO per døgn, og vil ved landstrømsforsyning ha betydelig besparelse i kostnader. Havn gjør påslag på strømpris.

Bakgrunn (Fakta)

Strategiplanen fra 2017 peker ut tiltak og mål for Eydehavn som rigg og prosjekt havn i Sør: Formålet er bla økt verdiskapning ved anløp av store enheter- økonomisk balanse for havn – tilrettelagt infrastruktur.

Arendal Spirit, Sevan konstruksjon (sylindrisk) boligrigg med kapasitet til 500 personer. Bygget på COSCO Nantong i Kina og levert i 2015. Rigger ble fraktet fra Kina til Brasil og har siden 2016 operert på kontrakt med Petrobras på Campos feltet utenfor Maccae`. Den gikk av kontrakt i 2017 for opplag. TK er eier av rigger.

Vurderinger gjort ved tilbudsinnlevering våren 2017

1. Sikkerhet og plassering av rigg i lengre opplag på Eydehavn. Krav til mooring analyse mm.
2. Innseiling og fortøyning av rigger. Legges ikke til kai – må ligge til ankers.
3. Anslag direkte investeringer for å kunne ta imot og ha rigger liggende og forsyne denne over tid.
4. Krav til støy (landstrøm), alarmplaner, sikkerhetstiltak, strøm, adkomst og leveranse når nedbemannet.
5. Økonomien i prosjektet, deviasjon, konkurransen, riggmarkedet (liggetid).

Vurderinger

Initielle vurdering av kostnader ved tilbudsinnlevering:

Rigger er forsikret og en oppnevnt Marine Warranty surveyor MWS som skal godkjenne alle risikoelementer for riggerens ankomst og opphold.

1. Riggmarkedet er problematisk. Rigger kan bli liggende lenge (lump sum vs dagrate)
2. Direkte investeringer for havn må gi en varig verdi etter at rigger har forlatt havn. Nedbetalingstid for investeringer bør ikke overstige 1 år.
3. Lump Sum er problematisk. Andre havner tilbyr kun dagrate uten lump sum kost.
4. Deviasjon er problematisk – vi ligger langt fra markedet – kostbart å frakte rigger hit
5. Leie av lekter og spacing systemer må unngås (rigger er dyptgående). Vil kunne øke dags rate uakseptabelt for eier.

Kommuneplanens føringer

Vurdering av klimakonsekvenser

Havn krever riggen overført til landstrøm for å minske utslipp , senke støynivået og betale for anlegget.

Driftsmessige konsekvenser

Dagraten øker havnens driftsinntekter i perioden denne ligger inne.

Alternative løsninger

Konklusjon

Riggen er ankommet og fortøyd Eydehavn. Ingen sikkerhetsmessige hendelser. Krevende planlegging og gjennomførings fase. Mange aktører og lokale leverandører er allerede involvert. Det er forventninger til at riggen kan bli liggende til vår 2019. Investeringer for havn har varig verdi og kan gjenbrukes, også etter riggens avgang. Landstrøm og andre tilleggstjenester vil gi et forbedret økonomisk resultat og raskere nedbetaling av investeringen

Eydehavn er på kartet som aktuell rigghavn i tråd med vedtatt strategiplan.

7/18 Deltagelse på Seatrade Global cruise messe ft.Lauderdale.

Arkivsak-dok.	17/627-248
Saksbehandler	Rune Hvass

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Havnestyret Arendal Havn KF	10.01.2018	7/18

Havnefogdens forslag til vedtak

Strategiplanen gir føringer for satsing mot økt Cruise trafikk. Deltagelse på utvalgte messer og møter med cruiserederiene er avgjørende for å sikre fremtidige anløp fra rederiene. Denne markedsføringsaktivitet må videreføres.

Vedlegg

Sammendrag

Havnestyret har gjennom flere år satset på cruisetrafikk til Arendal. Arendal havn er medlem i Cruise Norway, Cruise Europe og Cruise Baltic.

Cruise ansvarlig deltar årlig på utvalgte møter og messer, der Seatrade Global i Florida er den absolutt viktigste.

I tillegg deltar Arendal havn på rederimøter i Hamburg og London.

Markedsføringsaktiviteten koster penger, men er også helt avgjørende for å sikre besøk av cruise skip til Arendal.

I 2018 forventes anløp av 12 cruise fartøy til Arendal. Dette er en økning fra 5 i 2017.

Bakgrunn (Fakta)

Vurderinger

Det forventes at havnesjef med jevne mellomrom deltar sammen med ansvarlige i cruiserederiene. Havnesjef deltok på Seatrade Global i 2014 – og har ikke deltatt på noen reiser eller møter vedr cruise etter dette. Ansvar har ligget hos ansvarlig cruise manager - som har løst oppgaven på en utmerket måte.

De fleste andre cruisehavner i Norge deltar årlig med Havnedirektør/Havnefogd.

For Seatrade Globale 2018, bør også Havnefogd være tilstede på utvalgte møter og arrangement, da det er innmeldt fartøy fra nye rederier – og det er viktig å understreke.

Kommuneplanens føringer

Vurdering av klimakonsekvenser

Driftsmessige konsekvenser

Det er i driftsbudsjett avsatt midler til reise slik reisevirksomhet/Markedsføring.

Det er anslått at utgifter til deltagelse vil ligge på ca 60 000kr.

Alternative løsninger

Konklusjon

Havnesjef og cruise ansvarlig bør i år delta på Seatrade Global cruise messe i mars.

Delegerte saker